

25.3.2025

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 13/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Viite: Lausuntopyyntöne 14.3.2025

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi valtion aluehallintouudistukseen liittyen.

Lupa- ja valvontavirastolla tärkeä rooli kasvatus-, opetus- ja koulutusalan laillisuusvalvonnassa ja opettajien täydennyskoulutuksessa

Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että uudessa Lupa- ja valvontavirastossa säilyy varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimiala omana toimialana ja sen tehtäväksi säädetään peruspalvelujen saatavuuden arviointi sekä valmiussuunnittelun tukeminen toimialallaan. Yhtä tärkeää on se, että viraston toiminta-ajatuksena on kirjattu vuorovaikutus alueilla perusoikeuksien ja oikeusturvan toteuttamiseksi sekä valtion palveluiden saatavuuden turvaaminen koko maan kattavasti. Nykyinen aluehallintovirastojen toimipaikkaverkosto tulee olemaan Lupa- ja valvontaviraston alueellisen läsnäolon perusta.

OAJ ehdottaa, että valiokunta esittää lausunnossaan Lupa- ja valvontavirastolle säädettäväksi yleistä oikeutta antaa informaatio-ohjausta sekä täydennyskoulutusta

Aluehallintovirastot ovat antaneet opetuslalle yleistä informaatio-ohjausta sekä vuoteen 2025 opettajien täydennyskoulutusta. Informaatio-ohjaus ja täydennyskoulutus on koskenut varhaiskasvatusta, perusopetusta, lukioita, ammatillista koulutusta, vapaata sivistystyötä ja taiteen perusopetusta. Nyt täydennyskoulutus on poistettu tulossopimuksesta ja sitä koskeva rahoitus leikattu. Aluehallintovirastot toteavat lisäksi lausunnossaan sivistysvaliokunnalle HE 212/2024 liittyen, että informaatio-ohjaus toiminnan lainmukaisesta ei ole tällä hetkellä niiden lakisääteinen tehtävä.

Esitämme, että uudelle Lupa- ja valvontavirastolle säädettäisiin yleinen informaatio-ohjausvelvoite kunkin säädetyn toimialan osalta. Näin siitä ei tarvitsisi säätää erikseen kaikissa substanssilainsäädännöissä eikä tästä olisi epäselvyyttä.

Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimialalle pitäisi säätää myös opettajien täydennyskoulutustehtävä.

25.3.2025

OAJ ehdottaa, että sivistysvaliokunta lausunnossaan esittää lausumaa seurata ja arvioida aluehallintovirastojen resurssien riittävyyttä toteuttaa oma-aloitteista valvontaoikeutta

OAJ pitää erittäin hyvänä ja tärkeänä, että aluehallintovirastoille ollaan säätämässä oma-aloitteinen puuttumisoikeus ja sanktiokeinot perusopetukseen (HE 212/2024). Koska oma-aloitteinen puuttumisoikeus säädetään suppeampana kuin aluehallintovirastojen toimivalta on varhaiskasvatuksessa ja toteutettavaksi voimassa olevien voimavarojen puitteissa, esitämme valiokunnalle, että se esittää lausumaa tilanteen arvioinnista. Valiokunnan tulee esittää, että parin vuoden kuluttua arvioidaan, onko varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimialue voinut oman näkemyksensä mukaan toteuttaa oma-aloitteista rooliaan laillisuusvalvonnassa riittävän tehokkaasti, onko laillisuusvalvontaa onnistuttu muuttamaan aiempaa enemmän oma-aloitteiseen ennakolliseen valvontaan ja ovatko tehtävän suorittamiseksi annetut resurssit riittävät. Samalla on arvioitava, onko tarvetta laajentaa oma-aloitteista puuttumisoikeutta koskemaan myös toista astetta.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtaja

Ira Hietanen-Tanskanen
juristi